

ВИСНОВОК
про наукову новизну,
теоретичне і практичне значення результатів дисертації
Кричун Анни Миколаївни
на тему «Дискурс затишку в сучасній англійськомовній
лінгвокультурі: когнітивний вимір»
на здобуття ступеня
доктора філософії зі спеціальності 035 «Філологія»
з галузі знань 03 «Гуманітарні науки»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Вибір теми дослідження зумовлений вагоким місцем феномену затишку в сучасній англійськомовній лінгвокультурі та потребою в його системному когнітивно-дискурсивному осмисленні. Сучасний англійськомовний дискурс затишку (САДЗ) відображає культурно зумовлені уявлення про дім, приватний простір, повсякденний комфорт та емоційне благополуччя людини, актуалізовані трансформаціями повсякденних практик і зростанням уваги до якості життєвого середовища.

Дисертацію підготовлено відповідно до напрямку наукової роботи, визначеного темою факультету іноземних мов і кафедри германської філології та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича «Германські і романські мови у структурно-семантичному, когнітивно-дискурсивному та мультимодальному вимірах: динаміка значення, стратегії перекладу та лінгводидактичні моделі» (номер державної реєстрації 0126U004169). Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 2 від 24 вересня 2024 р.).

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена недостатнім висвітленням у сучасних лінгвістичних студіях способів концептуалізації

та вербалізації затишку в англійськомовному дискурсі, а також потребою їх комплексного дослідження.

Мета дисертаційної роботи полягає у встановленні специфіки когнітивно-семантичних, корпусно-дискурсивних та мультимодальних вимірів САДЗ, виявленні його концептуальних, лінгвальних та типових репрезентацій, а також закономірностей їх актуалізації в англійськомовній лінгвокультурі.

Об'єкт дослідження – сучасний англійськомовний дискурс затишку.

Предмет дослідження – когнітивно-дискурсивна організація САДЗ, що охоплює семантико-когнітивну структуру метаконцепту COSY, вербальні й невербальні засоби його репрезентації, систему концептів-автохтонів і конфігурації зв'язків між ними, а також ситуативний фрейм ЗАТИШНЕ СЕРЕДОВИЩЕ та ситуативно-процедурний сценарій СТВОРЕННЯ ЗАТИШНОГО СЕРЕДОВИЩА.

Методи дослідження. У дисертації застосовано комплексну методику когнітивно-дискурсивного аналізу САДЗ. Для реконструкції метаконцепту COSY використано етимологічний, історико-лексикографічний, дефініційний, компонентний, синонімічний і лексико-семантичний аналізи та асоціативне анкетування. Виокремлення концептів-автохтонів, установлення й типологізацію зв'язків між ними та побудову когнітивної карти здійснено за допомогою корпусно-дискурсивного й кількісно-статистичного аналізів, когнітивно-дискурсивної валідації, когнітивного картування та логіко-семантичного аналізу; реконструкцію фрейму й сценарію – методом фреймового моделювання; опис образної, ціннісної та мультимодальної репрезентації COSY – за допомогою аналізу концептуальних метафор, фразеологічного, семантико-прагматичного й мультимодального аналізів.

2. Формулювання наукового завдання, нове розв'язання якого отримано в дисертації

Здобувачка розробила комплексну методику когнітивно-дискурсивного аналізу САДЗ; визначила його категорії та типи; реконструювала семантико-

когнітивну структуру метаконцепту COSY та систематизувала вербальні й невербальні засоби його репрезентації; виявила концепти-автохтони й типи зв'язків між ними, побудувала когнітивну карту та змодельовала ситуативний фрейм ЗАТИШНЕ СЕРЕДОВИЩЕ і ситуативно-процедурний сценарій СТВОРЕННЯ ЗАТИШНОГО СЕРЕДОВИЩА.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертанткою, та їх новизна

За допомогою наукових методів та підходів, застосованих у дисертаційній роботі, Кричун А.М. уперше комплексно дослідила САДЗ у когнітивно-дискурсивному вимірі; визначила його чотири категорії та три типи, обґрунтувала статус COSY як метаконцепту й реконструювала його поняттєвий, образний і ціннісний сегменти.

У роботі вперше виокремлено 51 концепт-автохтон САДЗ; статистично верифіковано 40 коактивацій між 33 автохтонами та визначено чотири типи міжконцептних конфігурацій; побудовано когнітивну карту, реконструйовано ситуативний фрейм ЗАТИШНЕ СЕРЕДОВИЩЕ і ситуативно-процедурний сценарій СТВОРЕННЯ ЗАТИШНОГО СЕРЕДОВИЩА.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечено належною теоретико-методологічною базою, репрезентативністю емпіричного матеріалу, комплексним застосуванням когнітивно-дискурсивних, корпусних і кількісно-статистичних методів, а також відповідністю сформульованих висновків результатам проведеного аналізу. Основні положення та результати дисертації апробовано у формі доповідей на наукових конференціях і висвітлено в публікаціях здобувачки. Апробація основних результатів дисертації відбулася у формі доповідей на конференціях.

Ідеї, представлені в роботі, запропоновані здобувачкою самостійно.

Застосування напрацювань провідних лінгвістів, які слугують, зокрема, теоретичною основою для здійснення власного дослідження, підтверджено необхідними посиланнями та відображено у списку використаних джерел.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувачки, її особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності дисертантки з результатами наукових досліджень інших учених

Рівень теоретичної підготовки здобувачки є високим і засвідчує її ґрунтовну обізнаність із сучасним станом лінгвістичного опрацювання порушеної проблематики. Дисертантка демонструє впевнене володіння понятійно-категоріальним апаратом когнітивно-дискурсивних студій, здатність критично осмислювати наукові підходи та узагальнювати здобутки вітчизняних і зарубіжних лінгвістів. У роботі системно опрацьовано значний масив наукових праць, пов'язаних із темою дослідження.

Здобувачка критично переосмислює наявні наукові підходи, уточнює окремі теоретичні положення та аргументовано обґрунтовує власну дослідницьку позицію. Наукові напрацювання інших учених використано з належними посиланнями на авторів, а відповідні праці внесено до списку використаних джерел. Це засвідчує належний рівень наукової культури та самостійності мислення дисертантки.

Особистий внесок здобувачки полягає в розробленні комплексної методики когнітивно-дискурсивного аналізу САДЗ, формуванні й опрацюванні корпусу дослідження, реконструкції структури метаконцепту COSY, виокремленні концептів-автохтонів і статистичній верифікації зв'язків між ними, побудові когнітивної карти, ситуативного фрейму та процедурного сценарію. Основні наукові положення, результати й висновки дисертації отримано здобувачкою самостійно та мають наукову новизну й теоретичну цінність.

6. Наукове та практичне значення роботи

Результати та ключові положення дисертаційної роботи можуть слугувати основою для подальших досліджень, зокрема для зіставного аналізу

дискурсу затишку в різних лінгвокультурах, вивчення його історичної динаміки.

Одержані результати мають прикладну цінність, оскільки матеріали дисертації можуть бути залучені до викладання загального мовознавства («Загальне мовознавство»), дискурсології («Аналіз медіадискурсу»), цифрової та корпусної лінгвістики («Цифрова філологія», «Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці»), лексикології («Лексикологія англійської мови», «Порівняльна лексикологія») і стилістики («Стилістика англійської мови», «Порівняльна стилістика»). Запропоновану методику можна застосовувати під час дослідження тематично спеціалізованих медійних дискурсів для виокремлення концептів-автохтонів, опису їхніх корпусних реалізацій, побудови когнітивних карт, інтерпретації коактиваційних зв'язків і фреймового моделювання дискурсивних ситуацій. Результати дослідження можуть бути використані для розроблення спецкурсів із когнітивно-дискурсивного моделювання, корпусно орієнтованих практичних завдань, навчально-методичних матеріалів і посібників для студентів-філологів.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувачки в публікаціях

Ключові теоретичні положення та результати проведеного дослідження викладено у 14 публікаціях за темою дисертації. Із них 7 наукових праць опубліковано у фахових виданнях України категорії «Б», зокрема 4 одноосібно та 3 у співавторстві; 1 статтю у співавторстві опубліковано в періодичному науковому виданні, яке індексує наукометрична база Scopus; 6 тез доповідей надруковано у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій, зокрема 5 одноосібно та 1 у співавторстві.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Наукові праці у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

1. Осовська, І., Кричун, А., 2024. Компонентний дефініційний аналіз лексеми COSY. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 78, т. 2. С.193–198. (Внесок авторів: Осовська І. – обґрунтовано методiku компонентного дефініційного аналізу лексеми COSY та систематизовано семантичні компоненти, виокремлені на основі лексикографічних дефініцій. Кричун А. – встановлено ядро-периферійну структуру концепту COSY на основі узагальнення виявлених семантичних компонентів.)
2. Кричун, А., Мельничук Н., 2024. Засоби вербалізації концепту COSY в сучасній англійській мові та їх пріоритет у дискурсі. *Folium*. Вип. 5. С.54–61. (Внесок авторів: Кричун А. – визначено пріоритетні вербалізатори концепту COSY у дискурсі. Мельничук Н. – виявлено та систематизовано засоби вербалізації концепту COSY в сучасній англійській мові.)
3. Осовська, І., Кричун, А., 2024. Образний сегмент концепту COSY: метафоричний та ідіоматичний образ. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 82, т. 2. С. 295–302. (Внесок авторів: Осовська І. – обґрунтовано теоретико-методологічні засади дослідження образного сегмента концепту COSY та розмежовано метафоричний та ідіоматичний способи його репрезентації. Кричун А. – визначено домени-джерела метафоричної та ідіоматичної репрезентації концепту COSY.)
4. Кричун, А., 2025. Моделювання ціннісного сегменту концепту COSY. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. Вип.101. С. 20–26.

5. Кричун, А., 2025. Концепти-автохтони дискурсу затишку в англійськомовній лінгвокультурі. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 94, т. 2. С. 289–295.
6. Кричун, А., 2026. Конфігурація концептів-автохтонів дискурсу затишку в сучасній англійськомовній лінгвокультурі. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 45, т. 2. С. 215–221.
7. Krychun, A., 2026. The Situational Frame of English-Language Cosiness Discourse: A Co-Activation-Based Reconstruction. *Scientific Journal of Dragomanov Ukrainian State University. Series 9. Current Trends in Language Development*. 31, 57–68.

Наукові праці у періодичному науковому виданні, проіндексованому в наукометричній базі даних Scopus

8. Krychun, A., Bakhov, I., Osovska, I., Kazymir, I., Kemin, H., 2025. The Role of Value Segments in Shaping the Cognitive Discourse of English-Language Culture. *Forum for Linguistic Studies*, 7(6), 724–736. (**Scopus**) (Внесок авторів: Krychun A. – обґрунтовано ціннісно-аксіологічний вимір англійськомовного дискурсу. Bakhov I. – узагальнено теоретичні підходи до когнітивного моделювання англійськомовного дискурсу. Osovska I. – уточнено поняття ціннісного сегмента та його місце у структурі когнітивного дискурсу. Kazymir I. – проаналізовано мовні засоби репрезентації ціннісних орієнтирів в англійськомовній культурі. Kemin H. – систематизовано результати дослідження та інтерпретовано роль ціннісних сегментів у формуванні когнітивного дискурсу.)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Осовська, І.М., Кричун, А.М., 2025. Лінгвокультурні та когнітивні аспекти концепту COSY у сучасній англійській мові. *Мова, освіта, наука сучасності: виклики міжкультурної комунікації*: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 22–23 листопада 2024 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка. С. 227–228. (Внесок авторів: Осовська І.М. – обґрунтовано лінгвокультурні засади дослідження концепту COSY та охарактеризовано його культурно зумовлені смислові компоненти. Кричун А.М. – визначено когнітивні особливості концепту COSY і проаналізовано засоби його вербалізації в сучасній англійській мові.)
10. Кричун, А., 2025. Концепт COSY в англійськомовній лінгвокультурі. *Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень*: збірник наукових праць з матеріалами V Міжнародної наукової конференції (Черкаси, 11 квітня 2025 р.). Вінниця : ТОВ «УКРЛОГОС Груп». С. 201–203.
11. Кричун, А.М., 2025. Невербальні засоби вираження концепту COSY. *Korsakov Conference*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Одеса, 12 травня 2025 р.). Одеса. С. 142–144.
12. Кричун, А., 2025. Статистичні методи реконструкції концептосистеми дискурсу затишку. *Current Challenges in Scientific Research* : Матеріали I-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Вроцлав, Польща, 6–8 жовтня 2025 р.). European Open Science Space. С. 143–145.
13. Кричун, А., 2026. Дискурс затишку як комплексна семіотична подія. *Когнітивно-прагматичні та мультимодальні виміри дискурсу*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті д-ра філол. наук, проф. Т.О. Бровченко (Одеса, 4 березня 2026 р.). Одеса. С. 219–220.
14. Кричун, А., 2026. Концептосистема дискурсу затишку. *Горизонти сучасної філології*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 17 квітня 2026 р.). Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди; Оломоуц : Університет Палацького. С. 207–208.

Відповідно до даних програми «Turnitin» дисертаційна робота за результатами перевірки є оригінальною на 99%. Враховуючи специфіку, робота вважається такою, що має високий рівень оригінальності та відповідає принципам академічної доброчесності.

8. Апробація матеріалів дисертації

Результати теоретичного й прикладного характеру представлено в доповідях на 6 наукових заходах, серед яких 4 міжнародні конференції та 2 всеукраїнські науково-практичні інтернет-конференції: IV Міжнародна науково-практична конференція «Мова, освіта, наука сучасності: виклики міжкультурної комунікації» (Тернопіль, 22–23 листопада 2024 р.); V Міжнародна наукова конференція «Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень» (Черкаси, 11 квітня 2025 р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Korsakov Conference» (Одеса, 12 травня 2025 р.); I Міжнародна науково-практична конференція «Current Challenges in Scientific Research» (Вроцлав, Польща, 6–8 жовтня 2025 р.); Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Когнітивно-прагматичні та мультимодальні виміри дискурсу» (Одеса, 4 березня 2026 р.); VI Міжнародна науково-практична конференція «Горизонти сучасної філології» (Харків, 17 квітня 2026 р.).

Загальну концепцію й результати дослідження обговорено на наукових семінарах упродовж 2024–2026 рр. та на засіданні кафедри германської філології та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, де виконано дисертаційну роботу (протокол № 13 від 04.08.2026р.).

9. Оцінка мови і стилю дисертації

Мова дисертації відповідає нормам наукового стилю. Робота характеризується логічністю, об'єктивністю та послідовністю викладу. Наукову термінологію використано коректно, а виклад результатів дослідження, основних положень і висновків відзначається чіткістю та доступністю для сприйняття.

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною та практичним значенням дисертація Кричун А. М. є завершеною науковою працею, що відповідає спеціальності 035 «Філологія».

Здобувачка повністю виконала освітню та наукову складові програми підготовки доктора філософії.

11. Дотримання нормативних вимог щодо оформлення дисертації

Дисертація відповідає нормам, що встановлені Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40.

12. Рекомендація дисертації до захисту

Дисертаційна робота Кричун А. М. «Дискурс затишку в сучасній англійськомовній лінгвокультурі: когнітивний вимір», виконана на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) зі спеціальності «Філологія» з галузі знань 03 «Гуманітарні науки», є комплексним та ґрунтовним науковим дослідженням. Актуальність теми, результати роботи та її висновки збагачують філологічні знання в галузі когнітивної лінгвістики.

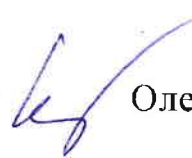
Дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 507 від 03.05.2024).

За результатами публічної презентації результатів дисертації та їх обговорення на засіданні кафедри германської філології та перекладу факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 30 вересня 2026 року дисертацію Кричун Анни Миколаївни «Дискурс затишку в сучасній англійськомовній

лінгвокультурі: когнітивний вимір» одностайно рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки».

30.09.2026 р.

Голова засідання, завідувач кафедри
германської філології та перекладу,
кандидат філологічних наук, доцент

 Олена КУДРЯВЦЕВА

